

Ball Pla

L'Estany

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: L'Estany
Emplaçament Plaça del Monestir
Alçada: 871

Coordenades:

Latitud: 41.86886
Longitud: 2.1124
UTM Est (X): 426340
UTM Nord (Y): 4635597

Classificació

Número de fitxa 08079 - 86
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Anna Chàvez Calm - Isidre Pastor Batalla
Data de registre de la fitxa: dv., 15/07/2016 - 02:00

Descripció

Dansa popular de caràcter tradicional. Segons el folklorista Joan Amades es tracta d'un ball cerdà (de la Cerdanya) que fou introduït a casa nostra pels occitans durant la seva immigració a Catalunya al segle XVII. "Després d'un passeig previ al ball, els balladors fan fer rístol a la companya (figures 1 i 2), encarats i

deixar anar les mans, marquen un suau punteig i evolucionen com indiquen les figures 3, 4 i 5; en repetir-lo, pren un moviment més viu i saltironat, com marca la figura 6, i acaba amb un airós giravolt del ballador (figura 79)" JOAN AMADES (1950-56)

Observacions:

S'està intentant recuperar i promoure per part la colla caramellaire de l'Estany Sortits de l'Ou i sota la tutela de l'Esbart dansaire de Castellterçol.

Història

Hi ha dues hipòtesis de l'origen de la paraula Ball Pla. Una es refereix a la forma de ballar-se plana, suau, sense salts i moviments bruscs. L'altra al lloc on es ballava, en la zona plana del poble.

Possiblement, aquesta primera hipòtesi prové d'estudis realitzats a Catalunya i Aragó on "curiosament" també existeixen balls sota el nom de Ball Pla.

Tanmateix, aquests balls comparteixen característiques similars amb el nostre.

El Ball Pla és una forma de ball de parelles, potser la més típica del Principat de Catalunya, on fou molt estesa, sobretot durant el segle XIX, i on ha deixat testimoniatges des del segle XVII. Espècie de baixa dansa, generalment de compàs ternari, que es caracteritza, tal com indica el nom, per un punteig suau, per un moviment dels peus lliscant a poca distància de terra i per l'absència de salts.

Més que una dansa concreta, aquest Ball Pla indica una manera de ballar, un tipus de dansa oberta, a la que tothom podria afegir-s'hi.

Els mots "ball pla" defineixen per antonomàsia el contrari al fet de ballar fent salts, expressant els seus moviments com a dansa de galanteig, festeig amorós, molt ben acompanyats per un refinat vestuari.

Bibliografia

AMADES, Joan (1950-56). Costumari Català. El curs de l'any. Ed. Salvat Tomo IV. Barcelona

GRÀFICS I FIGURES DEL BALL PLA, DE L'ESTANY, AL MOIANÈS

Recollit per l'autor. Vegeu l'explicació en la pàgina 299.

M. 60. J

E-llaen pun-te-ja, en pun-te-ja,
 e-llaen pun-te-ja amb peu pla; por-taes par-
 de-nya lli-ga-da i da-van-tal de li-là.

Melodia del ball Pla, de Santa Maria de L'Estany, al Moianès.
 Recollida per l'autor. Transcripció musical del mestre J. Tomàs.